

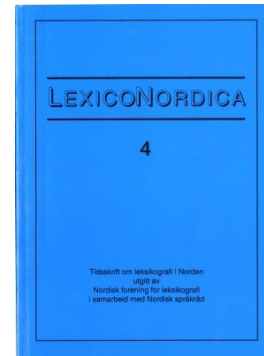
LexicoNordica

Titel: Leksikografi i et lille sprogsamfund – fordele og ulemper

Forfatter: Zakarias Svabo Hansen

Kilde: LexicoNordica 4, 1997, s. 31-40

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Zakaris Svabo Hansen

Leksikografi i et lille sprogsamfund – fordele og ulemper

This article – which is based on the ongoing project with the first monolingual Faroese dictionary ever, expected to be published later this year (1997) – deals with some advantages and disadvantages in working in the fields of lexicography in a small society. Idealistically there are the same needs for dictionaries in a small society as in a big, but there seem to be more limitations in reaching these goals in a small society. On the one hand the smallness of the society makes it relatively easy to get a general view of e.g. the vocabulary, as the number of texts produced is fairly limited. On the other hand limits in both economic and human resources to some extent prevent dictionary makers from forming the ideal empirical basis of preparing comprehensive dictionaries. In recent years there has been a tendency toward establishing a kind of dictionary environment in the Faroes. It is however of vital importance strictly to make plans for the needs for different kinds of dictionaries, especially because of the limits in both economic and human resources to fulfil these tasks and to avoid the same tasks from being solved twice at the same time as other remain unsolved. Therefore it's of vital importance to gather all strength concerning lexicography to co-operate.

I denne artikel vil jeg prøve på at nærme mig nogle af de områder og problemstillinger, hvor det at drive leksikografi i et lille sprogsamfund på en eller anden måde kan siges at medføre enten fordele eller ulemper.

Mange vil vist trække på skulderen, når der påstås, at der drives leksikografi på Færøerne. Ikke desto mindre kan der tales om noget sådant på Færøerne lige så godt som i andre lande.

Hidtil har de allerfleste ordbogsarbejdet, som har beskæftiget sig med færøsk, været enkeltmandsprojekter. Det gælder både færøsk-dansk og dansk-færøsk ordbog og også den første engelsk-færøske ordbog. Men de senere år har der været udført ordbogsprojekter, som mere er lavet som team-arbejde. Her tænker jeg på udgaven af engelsk-færøsk ordbog fra 1992 (EFO 1992), som havde tre redaktører. Det gælder også den nye dansk-færøske ordbog i forlaget Sti>ins regi og som er under udarbejdelse, og det gælder også Færøsk ordbog¹, som har haft en redaktion, der består af fem personer. Denne udvikling kunne tyde på, at der er udsigter til at få etableret et vist ordbogsmiljø på

---

¹ Færøsk ordbog har haft arbejdstitlen Mó>urmálsor>abókin ("Modersmålsordbogen") og forventes udkomme i første udgave i løbet af 1997.

Færøerne. Det kan ideelt set også godt ske. Men der ligger mange forhindringer i vejen.

Den første færøsk-danske ordbog og seddelsamlingen

Men inden jeg går i gang med at sige noget nærmere om det, vil jeg først kort skitsere det kildemæssige grundlag, som hidtidige færøske ordbogsudgivelser har haft at bygge på.

I forbindelse med den første udgave af færøsk-dansk ordbog af M.A. Jacobsen og Chr. Matras fra 1927–28 (FDO 1927–28) blev der etableret en ordseddelsamling, som sidenhen har dannet grundlag for efterfølgende ordbøger. Denne seddelsamling har således indtaget en central plads i så at sige alt leksikografisk arbejde på Færøerne sidenhen. Det exciperede materiale i forbindelse med udarbejdelsen af udgaven fra 1927–28 blev hovedsagelig hentet fra bøger, tidsskrifter og aviser, og det indeholdt derfor størstedelen af de skriftsprogsord, som var fremkommet, efter at man for alvor var gået i gang med at skrive på færøsk. Det vil rundt regnet sige fra ved århundredskiftet 1800–1900. Sammen med materiale fra forudgående ordbøger og ordsamlinger – bl.a. utrykte ordsamlinger af Jens Chr. Svabo og Nicolai Mohr, Lex.Fær. 1877–88, FA II 1891 samt Ev. 1905–09 – udgjorde dette stammen i ordseddelsamlingen. I tidsrummet mellem første (FDO 1927–28) og anden (FDO 1961) udgave af færøsk-dansk ordbog voksede seddelsamlingen betragteligt, bl.a. ved at flere private ordsamlinger blev indkorporeret i samlingen og ved decideret excipering af nyttilkommen færøsk litteratur. En stor del af det nye materiale stammede også fra det talte sprog. En stor gevinst for seddelsamlingen er tilmed det materiale, som fremkom i forbindelse med det ordbogsprogram, som Jóhan Hendrik W. Poulsen igennem en hel årrække² havde i den færøske radio. Her fremkom der mange værdifulde oplysninger om ord, som der direkte blev spurgt om og som man ikke i forvejen vidste tilstrækkeligt om, men lyttere fremkom også med oplysninger om mange ord, som ikke i forvejen fandtes registreret i ordsamlingen eller ordbøger overhovedet. Det gjaldt hovedsagelig dialektord og ord, som delvis var gået ud af brug.

Med baggrund i ordseddelsamlingen og den praksis, som hidtil har været fulgt, kan man sige, at der har været en vis tendens til at interessere sig for det specielle ordstof på bekostning af det almindelige og dagligdags, når det gælder udvidelse og opsøgning af yderligere oplysninger omkring ord og den kontekst, som ordene optræder i. Der

---

² Så at sige uafbrudt i vinterhalvåret fra 1969 til ca. 1992. Det resulterede bl.a. i et supplementsbind til Føroysk-donsk orðabók (FDO-Ey 1974) redigeret af Jóhan Hendrik W. Poulsen.

er i ordseddelsamlingen flere eksempler på, at der findes forholdsvis mange ordsedler med oplysninger om et relativt sjældent ord, mens der samtidig findes yderst få oplysninger om andre ord, som er meget almindelige og som bruges og høres til daglig. Og det er klart, at det kan skabe vanskeligheder i en redigeringsfase som f.eks. den, som vi har stået i i forbindelse med færøsk ordbog.

Det bør imidlertid også fremhæves, at det er en fordel og kvalitet ved ordseddelsamlingen, at mange informanter i deres oplysninger har været meget gode til at give metaoplysninger om de ord, som de kommer med oplysninger om. I redigeringen af færøsk ordbog har det tit været sådan, at vi så at sige ordret har kunnet bruge informanternes oplysninger og formuleringer.

Ungt skriftsprog

Det færøske skriftsprog er relativt ungt, kun ca. 150 år gammelt, og der har stort set kun været produceret færøsksproget tekst de sidste hundrede år. Denne unge skrifttradition medfører således også, at en betragtelig del af ordstoffet i sproget er bevaret mundtlig og ved mundtlig overlevering, og det indebærer i sig selv visse udfordringer, f.eks. når leksikografer skal tage stilling til visse opslagsords skriftform, som den mundtlige overlevering i mange tilfælde har overladt i en mængde forskellige sideformer.

Færøsk ordbog

Også i arbejdet med færøsk ordbog er det seddelsamlingen, der sammen med eksisterende ordbøger er hovedkilden i beskrivelsen af ordene. Mht. første udgave af færøsk ordbog er det på sin plads at understrege, at ud fra en ren synkron betragtning ville der utvivlsomt være en masse ord ud af lemmaselektionen, som ikke burde være med, enten fordi de er gået ud af brug og uaktuelle eller meget specielle og sjældne. Dette gælder f.eks. for en hel del ord, som kun kan tilskrives Jens Chr. Svabo og Nicolai Mohr, men næppe siden er registreret. Svabo og Mohr drev begge ordbogsarbejde i slutningen af det 18. århundrede. Vi har dog følt os nødsaget til at medtage mange af disse ord i denne første udgave, for at dette ordstof ikke helt skal gå tabt. Det ville ellers være oplagt, at mange af disse ord blev registreret i en historisk ordbog; men da denne udgave af færøsk ordbog jo er den første og at der næppe er udsigter til at der vil komme nogen decideret historisk færøsk ordbog inden for en overskuelig fremtid, så er sådanne ord taget med i ordbogen. På mange

punkter er færøsk ordbog en "altnulig"-ordbog, hvor man kan finde alle mulige specialområder repræsenteret. Naturligvis er den først og fremmest en almenordbog, der henvender sig til den brede befolkning, men samtidig indeholder den en hel masse ord, som tilhører forskellige specialområder, f.eks. botanik, jura, lægevidenskab, økonomi – blot for at nævne nogle eksempler.

I et lille sprogsamfund som det færøske støder vi til stadighed på det faktum, at der ikke kun findes økonomiske begrænsninger, men at der også menneskeligt ikke findes tilstrækkeligt med ressourcer til at kunne varetage alle de ordbogsopgaver, som vi ideelt set burde gøre noget ved. Den store indsats, som de sidste år har været lagt i selve redigeringen af færøsk ordbog har medført, at man desværre på andre vitale områder har set sig nødsaget til at give køb på opgaverne. Dette gælder navnlig excerpering af nytilkommen færøsk litteratur, som de sidste mange år har tiltaget markant i antal. Groft sagt er der ikke blevet foretaget nogen systematisk ordexcerpering de sidste ti år eller deromkring. Det er en af de mærkbare ulemper, som er en realitet i et lille sprogsamfund. I vores arbejde har vi tit følt, at vi kommer til kort, når det gælder belysning af det nyeste sprogmateriale, da det ikke findes tilstrækkelig belyst i vores ordsamlinger men stadig ligger uexcerperet hen. Vi ved naturligvis, at ordene findes – de høres og ses jo dagligt – men vi savner alt for ofte det empiriske grundlag, som skal til for at kunne belyse dem på en tilfredsstillende måde. Det lader dog til, at man er klar over dette problem og gerne vil råde bod på det. I praksis viser det sig dog at være svært at finde de nødvendige økonomiske midler til at kunne gennemføre det.

I denne forbindelse rejser spørgsmålet sig også, om det overhovedet stadig er realistisk og hensigtsmæssigt at excerpere på traditionel vis, nu hvor teknologien har åbnet for mange tekniske muligheder for at anskaffe korpus, der er tilgængeligt maskinelt. I den forbindelse bør det nævnes, at der for nogle år tilbage blev lavet en færøsk stavekontrol og som grundlag for denne blev der lavet en database med moderne færøsk ordforråd fremskaffet fra nye færøske bogudgivelser; det gjaldt både fagtekster og tekst af skønlitterær art og bl.a. også nyhedstekster fra det færøske fjernsyn. På nuværende tidspunkt er denne database tilgængelig for os redaktører af færøsk ordbog i den udstrækning, at vi har den tilkoblet vores pc-ere parallelt med vores ordbogsprogram og at vi således kan slå op i retskrivningsbasen. Begrænsningen ligger dog i, at der kun findes mulighed for at konsultere opslagsordene (godt nok i alle mulige bøjningsformer), men vi har ikke mulighed for på nuværende tidspunkt at se, i hvilken kontekst ordene optræder. Og det er netop det, som er af afgørende betydning i redigeringsfasen. Vi tror dog og håber på at denne database kan udvikles derhen, at den også vil

kunne give muligheder for at se ordene i en hvilken som helst given kontekst. Teknisk siges det ikke at være noget større problem. Det gælder kun om at få anskaffet de nødvendige finansielle midler til at få det lavet. Hvis denne udvikling af databasen bliver gennemført er der ikke noget til hinder for, at man løbende kan følge med i den tekstmasse, som hele tiden offentliggøres i form af bogudgivelser, i tidsskrifter og aviser, gennem radio og tv osv. Nu om dage sker jo alt sådant via datamaskiner, så det er let at anskaffe og overføre til en database.

Men hvis – eller snarere når – dette bliver en realitet, hvad sker der så med seddelsamlingen? På nuværende tidspunkt findes den ikke tilgængelig elektronisk, kun sporadisk i den udstrækning den er repræsenteret i manuskriptet til færøsk ordbog med materiale, som er taget direkte fra seddelsamlingen. Inden arbejdet med selve redigeringen af færøsk ordbog gik i gang, var der seriøse overvejelser, der gik ud på at få overført oplysningerne i seddelsamlingen – dvs. alle skønsmæssigt 500.000–600.000 ordsedler – over i en elektronisk database. Man kom dog hurtigt til den konklusion, at det ville blive alt for tidskrævende og at det ville udskyde arbejdet med at redigere ordbogen i mange mange år; og det fandt man ikke, at man kunne leve med. Derfor skød man den genvej, som lige før er blevet skitseret. Men som sagt: når den udvidede tekstbank bliver tilgængelig som enhver anden ordsamling, er det så realistisk at forestille sig, at den gamle og traditionelle ordsamling nogen sinde vil blive tilgængelig elektronisk? Tanken er ikke opgivet, og vi har noteret os, at man f.eks. i Oslo (jf. Ore 1995) har fundet frem til en fornuftig og tilfredsstillende løsning, hvor man har skannet ordsedlerne ind og kan fremkalde dem enkeltvis på skærmen samtidig med at man får mulighed for at søge i selve den tekst, som står på sedlerne. Men igen tror jeg, at det som kommer til at afgøre denne sag er, hvorvidt man kan skaffe den nødvendige kapital til dette arbejde. Det bør jo også nøje overvejes, om den gevinst som det giver, svarer til de penge man investerer i det.

Overskuelighed

Noget af det som man ud fra et leksikografisk synspunkt kan betragte som en fordel i et lille sprogsamfund er, at det er forholdsvis let at få overblik over det sproglige korpus, i og med at samfundet er lille og at der følgelig produceres en forholdsvis mindre mængde tekst end i et større samfund. Denne begrænsning i korpus burde så også medføre at det var betydelig nemmere at få en så stor andel af ordforrådet med i

registreringen og derfor ud igen til befolkningen i form af ordbøger o.lign.

I et lille sprogsamfund ligger det også i sagens natur, at der er tæt kontakt til sprogbrugerne, og at der er rige muligheder for at kunne gå direkte ud for at spørge nærmere til ord og sprogbrug, hvor der er uklarheder og behov for yderligere oplysninger. Der er også gode muligheder for at rette forespørgsler offentligt til folk gennem radio eller aviser, og det skal siges, at der er en mærkbar interesse blandt folk generelt omkring sproglige spørgsmål og folk kommer gerne med kommentarer, rettelser o.lign.

Man mærker en levende interesse for sproget og sproglige spørgsmål, og de forskellige dialekter kommer f.eks. godt til orde i det leksikografiske arbejde. Faktisk udgør dialektord en stor del af f.eks. færøsk ordbog. Problemet kan dog være at lokalisere ordene helt præcist. Det kan jo ske, at ordet er mere udbredt end vi har oplysninger om, men at vi bare endnu ikke har fået tilstrækkeligt med oplysninger.

Fremmed påvirkning

En af ulemperne i et lille sprogsamfund er dog, at det er meget let påvirkeligt på mange forskellige områder, ikke mindst det sproglige. I en moderne kommunikationsalder med praktisk talt ingen grænser er et lille sprogsamfund langt mere udsat for massiv påvirkning udefra end tilfældet er i større samfund, og det medfører, at ordforrådet infiltreres med fremmede ord i langt større grad end ordforrådet i et større sprogsamfund. Det har også bevirket, at man i et lille sprogsamfund som det færøske bestandigt strides om, hvorvidt det og det ord nu er færøsk eller ikke. Denne stærke fremmede påvirkning medfører helt klart, at meget hjemligt ordstof bliver skubbet i baggrunden til fordel for fremmede ord og fremmed sprogbrug. Det kræver derfor, at der hele tiden gøres meget ud af at påvise og bruge hjemligt ordstof og forhindre, at det bliver glemt. En stående problemstilling er som sagt grænsedragningen for, hvad der kan siges at være færøsk og hvad der ikke er færøsk – hvor går grænsen? Den problemstilling vil kunne blive afhjulpet en hel del, ved en udvidelse af det empiriske grundlag, som fremtidige ordbøger vil kunne blive baseret på, for som tilfældet nu er, føler vi mange gange, at det empiriske grundlag langt fra slår til.

Hvis vi igen tager afsæt i det netop afsluttede projekt med færøsk ordbog, så følte vi som redaktører det også som en ulempe, at der findes det hul i excerperingen, når det gælder det nyeste ordstof. Godt nok ved vi, at der er en del ord, som kun er fremme en kort overgang for siden at gå i glemmebogen, men der kommer sandelig også daglig nye ord frem,

som bliver en fast bestanddel af sproget og som netop dukker op, fordi der er brug for dem.

Begrænset ordbogsmarked

Befolkningsgrundlaget i et lille sprogsamfund begrænser markedet for ordbøger meget, og selv om der i princippet findes de samme behov for ordbøger af diverse slags i et lille samfund som i et stort, så er begrænsningerne for at kunne dække disse behov langt større i et lille samfund. Det er i en færøsk sammenhæng urealistisk at forestille sig, at man nogen sinde f.eks. vil kunne få lavet færøske dialektordbøger. Det er ikke tilfældet på grund af manglende materiale, men snarere fordi der ikke findes realistiske finansieringsmuligheder for at kunne lave sådanne ordbøger. Ideelt set burde ordbøger på lige fod med så meget andet kunne hvile i sig selv økonomisk, men det er vel ren utopi i et lille sprogsamfund som det færøske, hovedsagelig på grund af det begrænsede salgsmarked. Det ligger i sagens natur, at de økonomiske midler i et lille sprogsamfund er meget begrænsede i forhold til et større samfund. Det gælder ikke kun de muligheder som findes og kan tilvejebringes for at lave et bredt spektrum af diverse ordbøger, men så sandelig også det marked, som disse ordbøger kan sælges på. Det medfører tillige, at ordbøger i et lille sprogsamfund må lægges anderledes an end ordbøger, som bliver lavet i større sprogsamfund, for på en eller anden måde at indfange en så stor del af det i forvejen begrænsede potentielle marked. I arbejdet med færøsk ordbog har vi f.eks. bestræbt os på, at den også skal omfatte ting, som ellers ikke er så almindelig brugt i ordbøger. Det gælder navnlig en ret udbygget formlære. Ordbogen indeholder en bøjningslære med en oversigt over alle bøjningsmønstre, som samtlige færøske substantiver, adjektiver og verber, der er med som lemmaer i ordbogen, bøjes efter. Det vil sige, at der praktisk talt ved alle lemmaer, der tilhører disse ordklasser, står et tal, som angiver efter hvilket bøjningsmønster det pågældende ord bøjes. Dette tal henviser så til et bestemt bøjningsmønster andetsteds i bogen, og brugeren kan på den måde danne sig et billede af netop dette ords bøjning. Det vi ved er dette ikke almindelig brugt i ordbøger, og vi erkender blankt, at det jo snarere hører hjemme i en grammatik end i en ordbog. Men det er så igen en måde at indfange en større andel af det i forvejen begrænsede marked, som naturligt følger med en ordbog, der behandler et sprog som faktisk kun tales af ca. 50.000 mennesker og et forsøg på at tilfredsstille nogle behov, som helt givet findes i den brede befolkning. Det er jo også en erkendelse af, at folk

ikke køber ordbøger udelukkende af idealisme, men netop fordi de har brug for dem og gerne skal kunne føle, at de bliver hjulpet.

Kontinuitet i ordbogsudgaverne

Nu hvor det ser ud til at der er oparbejdet en vis ekspertise på ordbogsfeltet, er det af stor betydning, at der bliver skabt grundlag for en vis kontinuitet i udgivelser af ordbøger på Færøerne. Vi må komme ud af den hidtidige praksis, at man først går i gang med at redigere ordbøger, når behovet for dem bliver tilpas presserende og man ikke finder, at man kan vente længere. Den hidtidige praksis medfører alt for meget dobbeltarbejde, specielt i opstartfasen, og for hver ny udgave er der alt for mange forberedelser, som man bliver nødt til at gå igennem. Hvis der imidlertid var ansat folk til hele tiden at følge en udgave op og lave supplement og også forberede nye udgaver, så ville det lette betydelig om og jeg er overbevist om, at det endelige resultat for hver udgave ville blive betydelig bedre.

For at illustrere dette kan jeg nævne den praksis, som har været fulgt i forbindelse med den dansk-færøske ordbog. Den udkom i første udgave i 1967 (DFO 1967) med Jóhannes av Skarði som redaktør. Og først da denne udgave i midten af 1970-erne var ved at være udsolgt, fik forlaget, som var Føroya Fróðskaparfelag, erhvervet Jóhannes av Skarði til sammen med Jóhan Hendrik W. Poulsen på kort tid at redigere et supplement, som så blev trykt bagest i anden udgave, som kom i 1977. Og da man så igen i begyndelsen af 1990-erne indså, at oplaget snart ville være udsolgt og at det næppe var realistisk at genoptrykke 1977-udgaven uændret, fik man skaffet tilstrækkelig finansiering til at kunne ansætte en redaktør i november 1993 til at redigere en ny og udvidet udgave af dansk-færøsk ordbog (DFO 1995). Det var i sig selv et godt initiativ, ulempen var bare, at finansieringen kun tillod, at der blev arbejdet med bogen i et ret begrænset tidsrum. Det medførte naturligvis, at det var begrænset, hvor grundlæggende man kunne gå til værks. Det handlingsforløb, som her er berørt, har været ret typisk for færøske ordbogsudgivelser. Det er derfor ønskværdigt, at man på dette område fremover vil få muligheder for at skabe større kontinuitet i færøske ordbogsudgivelser. Derfor hilses det også med tilfredshed, at Færøernes lagting og landsstyre har i sinde at afsætte en betydelig sum penge til tilvejebringelse af ordbøger til og fra færøsk i de kommende år.

Samarbejde og forening af kræfterne

I de forløbne år har der ellers uafhængigt af hinanden været arbejdet med to parallelle dansk-færøske ordbøger, hvoraf den ene udkom i december 1995, mens den anden endnu ikke er udkommet. Efter nogens mening kan det kun være en fordel, fordi så har brugerne to ordbøger at vælge imellem. Og det kan godt være, at det i første omgang kan se ud til at være en fordel for ordbogsbrugerne, men jeg tvivler stærkt på at man i det lange løb vil høste nogen gevinst heraf, fordi det vil medføre, at markedet vil blive overfodret med ordbøger, som der salgsmæssigt slet ikke er basis for. Og det vil så også formindske mulighederne for en rimelig økonomisk basis for at arbejde videre med nye udgaver af de samme ordbøger eller at gå i gang med andre ordbogsprojekter.

Derfor mener jeg, at det med fremtiden for øje er af afgørende betydning for færøsk leksikografi, at alle kræfter, som på en eller anden måde beskæftiger sig med ordbogsarbejde, samles og at der bliver udstukket en strategi for, på hvilke områder der er behov for ordbøger og hvordan de udgaver bør prioriteres. Det der kræves er på ingen måde nogen ensretning af nogen art eller nogen monopoltilstand, men udelukkende et styrende overblik som forhindrer, at ressourcerne bruges dobbelt på de samme opgaver, samtidig med at andre presserende opgaver får lov til at ligge uløste hen. De eksisterende ressourcer – økonomiske og menneskelige – bør samles om konstruktivt samarbejde omkring nødvendige og vitale opgaver på ordbogsområdet.

Man bør måske også i fremtiden overveje, om det ikke kan betale sig at lægge vægt på at få publiceret langt flere specialordlister inden for alle mulige områder end der hidtil er blevet gjort. I den forbindelse bør man inddrage fagfolk fra de respektive fagområder og således få etableret et netværk af fagfolk, som kan fungere som konsulenter og muligvis deltage i selve arbejdet med redigering af disse ordlister eller ordbøger. Et sådant netværk af fagfolk vil også kunne danne et fagligt forum, hvor diverse leksikografiske spørgsmål ville kunne rejses og diskuteres.

Litteratur

- DFO 1967 = *Donsk-føroysk orðabók* 1967. Red.: Jóhannes av Skarði.
Føroya Fróskaparfelag. Tórshavn.
- DFO 1995 = *Donsk-føroysk orðabók* 1995. Red.: Hjalmar P. Petersen.
Føroya Fróskaparfelag. Tórshavn.
- EFO 1992 = *Ensk-føroysk orðabók* 1992. Red.: Anfinnur í Skála,
Jonhard Mikkelsen og Zakarias Wang. Stívin. Hoyvík.

- Ev. 1905–09 = A.C. Evensen 1905–09: *Føroysk orðabók*. Bókastovn "Fram"s. Tórshavn.
- FA II 1891 = *Færøsk Anthologi II* 1891. Ordsamling og register udarbejdet af Jakob Jakobsen. København.
- FDO 1927–28 = *Føroysk-donsk orðabók* 1927–28. Red.: M.A. Jacobsen og Chr. Matras. Varðin. Tórshavn.
- FDO 1961 = *Føroysk-donsk orðabók* 1961. 2. udg. Red.: Chr. Matras. Føroya Fróðskaparfelag. Tórshavn.
- FDO-Ey 1974 = *Føroysk-donsk orðabók* 1974. Supplementsbind. Red. Jóhan Hendrik W. Poulsen. Føroya Fróðskaparfelag. Tórshavn.
- Lex.Fær. = *Lexicon Færoense* 1877–88. Udarbejdet af Jørgen Bloch. Utrykt. København.
- Ore 1995 = Christian-Emil Ore 1995: Korpus og seddelarkiv, fredelig sameksistens mellom det beste og det gode? i: *Nordiske studier i leksikografi III*: 331–337.